

Prisijungti (<http://sc.bns.lt/view/login>)

Registracija (<http://sc.bns.lt/view/register>)

Spaudos centras (<http://sc.bns.lt/>)

NATŪRALIOS BUVEINĖS PRIKLAUSO NUO ŽMONIŲ VEIKLOS

Ypatinga mus supančių ekosistemų, rūšių įvairovė arba tiksliau biologinė įvairovė yra svarbi ne tik pati savaime, bet ir tuo, kad ji atlieka visuomenei svarbias ekosistemos funkcijas: aprūpina maistu ir gėlu vandeniu, apdulkinami augalai, saugo nuo potvynių. Biologinės įvairovės ir su ja susijusios naudos žmonėms (ekosistemų funkcijos) mažėjimas veikia aplinką,

ekonomiką ir apskritai visuomenę. Kartu su klimato kaita tai didžiausias aplinkos srities iššūkis pasauliui. Veiksnių, dėl kurių nyksta biologinė įvairovė (buveinių vietų kitimas, gamtinių išteklių išsekvojimas, invazinis svetimų rūšių išplitimas, klimato kaita) poveikis išsaugo ir nusveria teigiamą veiksmų, kuriais siekiama sustabdyti biologinės įvairovės nykimą, poveikį. Pasak Aplinkos ministerijos gamtos apsaugos ir miškų departamento direktoriaus pavaduotojo A. Klimavičiaus, *daugelis natūralių buveinių priklausomos nuo žmogaus veiklos. Gamtos apsauga suteikia papildomų galimybių (turizmas, laisvalaikio galimybės, produkcijos kilmės ženklavimas).*

Gamtos ir biologinės įvairovės apsaugai Europos Sąjunga skiria ypatingą dėmesį. Nevyriausybinių organizacijų, norėdamos išsaugoti buveines, į pagalbą pasitelkia Europos Sąjungos LIFE programą, kuri net 55 procentus lėšų skiria gamtos ir biologinės įvairovės srities projektams. Per 25 šios programos gyvavimo metus Lietuvoje yra įgyvendinta 11 LIFE projektų ir dar 7 šiuo metu yra įgyvendinami. Tarp lietuvių inicijuotų LIFE projektų yra keletas gamtosauginių projektų, apimančių ne vieną Europinės svarbos prioritetinę buveinę: rūšių turtingi briedgaurynai, karbonatinių smėlynų pievos, rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos ir t.t.

Užbaigtų LIFE projektų Lietuvoje rezultatai ženkliai prisidėjo prie natūralių buveinių išsaugojimo. Pavyzdžiui, LIFE projektas „*Natura 2000 teritorijų tvarkymas ir apsauga Lietuvos pajūryje*“ unikalus tuo, kad įsitraukė keturios Lietuvos pajūrio savivaldybės, jo metu Lietuvos pajūryje buvo atkurta 505 ha Natura 2000 buveinių buvusių ant išnykimo ribos. Taip pat atnaujinta išnykusi teritorijoje veikla – ganiava, kuri neleidžia smėlynų pievoms apaugti krūmais, sudarant palankesnes sąlygas smėlynų augalams. Projekto metu ištyrus žuvų migracijos kelius, neršto vietas, numatytos aplinkosauginės priemonės Europos saugomoms žuvims (perpelės, lašišos, salačiai, ožkos, kirtikliai), numatytos specialios gamtosauginės priemonės migruojantiems paukščiams, siekiant juos apsaugoti nuo žūties verslinės žvejybos tinkluose.

Kitas LIFE projektas „*Balinių vėžlių ir varliagyvių apsauga Šiaurės Europos lygumose*“ ženkiai prisidėjo prie vienos iš seniausių planetos roplių – vėžlių – rūšių (balinių vėžlių) išsaugojimo. Baliniai vėžliai yra įrašyti į Lietuvos Raudonąją knygą prie sparčiai nykstančių rūšių. Vėžliai gyvena negiliuose vandenyse arba kitaip vadinamose „balose“, minta įvairiais vandens bestuburiais ir jų lervomis, buožgalviais, o kiaušinius užrausia smėlyje augalija neapžėlusių vandens telkinių šlaituose. Mažėjant baliniams vėžliams tinkamų buveinių, nyksta ir varliagyviai – dėl pašiauštos skiauterės primenantys mažus drakoniukus skiauterėtieji tritonai ir vienos seniausių varliagyvių nuodingosios raudonpilvės kūmutės.

Atkūrus skėtinių rūšių, tokių kaip baliniai vėžliai ir europinės medvarlės, buveines LIFE projektu „*Bandomojo ekologinio tinklo pietų Lietuvoje sukūrimas*“ ir sudarius joms palankias sąlygas, čia gali apsigyventi ir kiti retų rūšių ropliai ir varliagyviai. Europinių medvarlių mėgstamose sekliose, švariose ir saulės įšildomose kūdrose įsikuria žaliosios ir nendrinės rupūžės, raudonpilvės kūmutės ir kitos varliagyvių bei termofilinės bestuburių rūšys.

Jūrinė biologinė įvairovė ir buveinės yra mažai pažįstamos eiliniam Lietuvos gyventojui, bet jos ne mažiau svarbios gyvajai gamtai. LIFE projekto „*Jūrinių buveinių ir rūšių inventorizacija NATURA 2000 tinklo plėtrai Lietuvos ekonominėje zonoje Baltijos jūroje*“ metu buvo atlikti Baltijos jūros teritorijų gylių matavimai, ištirti Baltijos rifai, kurie yra biologinės įvairovės židiniai, svarbūs daugelio rūšių išgyvenimui. Rifuose ypatingai glaudūs ryšiai tarp skirtingų jūros ekosistemos dalių: dugno gyvūnų, žuvų, jūrinių paukščių ir žinduolių. Dėl to šios jūros dugno buveinės pokyčiai reikštų namų praradimą daugybei čia prisitaikiusių gyventi, maitintis arba neršti gyvūnų rūšių. Projekto metu buvo įsteigtos pirmosios Lietuvoje saugomos jūrinės teritorijos (biosferos poligonai įsteigti už Lietuvos teritorinės jūros ribų, Sambijos ir Klaipėdos –Ventspilio plynaukštėse) Baltijos jūros išskirtinėje ekonominėje zonoje Lietuvos teritorijoje.

Europos Sąjungai svarbių gamtinių buveinių būklė, išsaugant jas nuo išnykimo ir užtikrinant ilgalaikį teigiamą būklės palaikymą, pasitelkiant gyvulių ganymą Kurtuvėnų regioninio parko teritorijoje – žiemojimui atsparių galvijų bandą, Salantų regioniniame parke ir Šauklių riedulyne – muflonus buvo atkurta LIFE projekto metu „*Degraduojančių europinės svarbos buveinių atkūrimas Lietuvos valstybiniuose parkuose*“. Visos trys tvarkomos teritorijos priklauso europinės svarbos saugomų teritorijų tinklui Natura 2000. Pirmoji teritorija – tai tundros gamtovaizdį primenantis Šauklių riedulynas – kadagynas, kuriame randamos fragmentiškai pasiskirsčiusios po teritoriją viržynų buveinės su vyraujančiais Šiliniu viržiu (*Calluna vulgaris*), Brukne (*Vaccinium vitis-idaea*), Aviniu eraičinu (*Festuca ovina*). Tarp kadagynų plyti Europinės svarbos buveinės - rūšių turtingų briedgaurnų (*Calluno-Nardetum*) ploteliai. Tarp kadagynų buveinių įsiterpę melvenynų buveinės su vyraujančia Melsvaja melvene (*Molinia caerulea*) telkiasi drėgnesnėse įdubose ir sudaro nedidelius fragmentus (Molinion sąjungos bendrijų fragmentai). Kita tvarkoma teritorija – tai Vijurkų pievos ir Dubysos slėnio pievos, kuriose randamos 6 tipų retos buveinės, tokių kaip užliejamų (aliuvinių)

pievų, eutrofinių aukštųjų žolynų, šienaujama mezofitų pievų buveinės. Šiose buveinėse aptinkamos 5 augalų rūšys, tokios kaip Žalsvažiedė blandis (*Plathantera chlorantha*), Vyriškoji gegužraibė (*Orchis mascula*). Trečioji tvarkoma teritorija - Kurtuvėnų regioninis parkas – pasižymi augalijos (atžalini dumbrabragis, pūkuotoji apuokė, karoklinė skliautenė, siauralapė smiltė) ir gyvūnijos (vilgai, baltieji kiškiai, ūdros, baltieji garniai, jūriniai ereliai) gausa.

Aplinkos projektų valdymo agentūra įgyvendindama „LIFE gebėjimų stiprinimas Lietuvoje“ projektą norinčius dalyvauti LIFE projektuose ir turinčius klausimų, kaip parengti gerą LIFE paraišką, kviečia rašyti elektroninius laiškus adresu: info@lifeprojektai.lt; ieškančius partnerių kviečiame susipažinti su mūsų duomenų baze: <http://db.lifeprojektai.lt> (<http://db.lifeprojektai.lt>); naujienas apie LIFE programą rasite puslapyje: www.lifeprojektai.lt (www.lifeprojektai.lt).

Projektą „LIFE gebėjimų stiprinimas Lietuvoje“ Nr. LIFE14 CAP/LT/000008 finansuoja Europos Sąjungos LIFE programa

PRANEŠIMĄ PASKELBĖ : KRISTINA CIJŪNĖLIENĖ, APLINKOS PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

„BNS Spaudos centre“ skelbiami įvairių organizacijų pranešimai spaudai. Už pranešimų turinį atsako juos paskelbę asmenys bei jų atstovaujamos organizacijos.

2017-11-10 10:56

Gamta, aplinkosauga, Verslas, ekonomika, finansai

Kontaktinis asmuo

Kristina Cijūnėlienė

Komunikacijos specialistė

Aplinkos projektų valdymo agentūra

(8 5) 278 73 28

kristina.cijuneliene@apva.lt

Prisegti failai

Viržyno briedgauryno mozaika_Salantu reg parkas

(http://sc.bns.lt/docs/1/250301/Virynobriedgaurynomozaika_Salanturegparkas.JPG)

Kadagynas_Salantu reg parkas

(http://sc.bns.lt/docs/1/250301/Kadagynas_Salanturegparkas.jpg)

Baltijos jūros rifai_KU (http://sc.bns.lt/docs/1/250301/Baltijosjrosrifai_KU.jpg)

pasidalinti

atgal

